

СТАНОВИЩЕ

Институт по биология и
имунология на
размножаването - БАН

Вх. № 545-10/09.09.19 г.

от

проф. д-р Сорен Б. Хайрабедян, дбн
ИБИР, БАН

На дисертационен труд за присъждане на научна и образователна степен "Доктор", област на висше образование ш.4. - „Природни науки, математика и информатика”, професионално направление 4.3.- „Биологически науки”, научна специалност шифър 01.06.17.- „Физиология на животните и човека”, с автор: от Мая Начева Попова, задочен докторант към секция: „Имуноневроендокринология”, ИБИР - БАН, на тема: „Молекулярна основа на нарушени фертилни функции при мъжа, предизвикани от съвременни фактори на околната среда”, с ръководител: проф. Росица Конакчиева, дбн.

Представеният комплект материали на хартиен и електронен носител е в съответствие с Чл.58 от Процедура за придобиване на ОНС „доктор“ в ИБИР, БАН и включва следните документи:

1. Заявление до Директора на ИБИР, БАН за разкриване на процедурата за защита на дисертационен труд
2. автобиография
3. нотариално заверено копие от диплома за висше образование
4. заповеди за записване в докторантура, прекъсване на обучението (поради майчинство) и за продължаване на обучението; за отчисляване с право на защита
5. протокол за издържан изпит или докторантски минимум по специалността
6. протокол от научен съвет за предварително обсъждане на дисертационния труд и взетите решения за разкриване на процедура и за състав на научно жури
7. дисертационен труд
8. автореферат
9. списък и приложени копия на научните публикации по темата на дисертацията
10. списък на участия в научни форуми
11. декларация за оригиналност и достоверност на приложените документи

Представени са 2 публикации.

Докторантката Мая Начева Попова е завършила СУ "Св. Климент Охридски" степен "бакалавър" през 2004г., специалност "Биотехнологии" и степен "магистър" през 2006г., специалност "Генно и клетъчно инженерство". През 2007г. започва работа като ембриолог в Медицински център „Репробиомед“, София. През 2013г. е зачислена като докторант, задочна форма на обучение към ИБИР БАН.

Представения ми за рецензия дисертационен труд касае изследвания върху нарушения на фертилните функции при мъжа, които са предизвикани от съвременни фактори на околната среда. Темата на изследването е актуална, т.к. засяга важен - обществено значим проблем, какъвто е „демографският срив“, съпътстващата го намелена раждаемост, и нарасналия дял на репродуктивни проблеми при мъжете. От имунологична гледна точка е изследвано значението на мелатонина като ендокринен фактор. Доказано е позитивното влияние на мелатонина върху преживяемостта, скоростта на движение и хиперактивацията на човешките сперматозоиди. Проследена е и ролята на ароматазата в изследваните клетки.

Секция Материали и методи е описана подробно. Представен е значителен брой пациенти (донори). В методичен план дисертационния труд е богат, като са застъпени методи от клетъчната, молекулярната биология и имунологията. Всички използвани имунологични и молекулярно биологични методи са детайлно описани.

Резултатите и дискусията са оформени в една глава, което в дисертационен труд е модерна тенденция и позволява оптимизирано представяне на експериментални данни и свои хипотези и анализи. Резултатите са представени в 22 фигури и от 18 таблици, което е напълно достатъчно за дисертационен труд. От получените резултати са генерирани 6 извода.

Авторефератът е подробен, илюстративен и отразява основните резултати, постигнати в дисертацията.

Заключение:

Дисертационният труд съдържа научно-приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката и отговарят на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и Правилника на ИБИР, БАН. Представения труд представлява голям интерес като тематика и отразява търсене на молекулярно-биологични подходи за установяване на фертини дисфункции при мъжете, предизвикани от външни фактори с цел превенция на демографския срив.

Дисертационния труд е оформен на добро ниво, изпълнен е с редица методи и прави опит за широко-обхватен анализ на проблема, като повдига и редица въпроси, поради което моето лично мнение е, че е напълно дисертабилен. Няма научно изследване, което да може да отговори на всички въпроси. Поради гореизложеното, убедено давам своята положителна оценка за проведеното изследване, представено от рецензираните по-горе дисертационен труд, автореферат, постигнати резултати и приноси, и предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен 'доктор' на Мая Начева Попова в докторска програма по научна специалност „Физиология“, шифър 01.06.17.

София

10.09.2019г.

С уважение,

Проф. д-р Сорен Хайрабедян, дон